

รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4

THE MODEL OF STUDENT AFFAIRS ADMINISTRATION BASED ON THE BUDDHIST PRINCIPLES BUDDHIST SCRIPTURE SCHOOL GENERAL EDUCATION DEPARTMENT GROUP 4

พระปลัดดำรงค์ ภาทุหมณี (แคนศิลา)*

Phrapalad Damrong Phattamuni (Kansila)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1) ศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 รูป ใช้แบบสัมภาษณ์โครงสร้าง และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2) การสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 รูป/คน โดยการจัดสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 จาก ผู้บริหาร หรือ ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 15 รูป เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบประเมินที่ถามความเหมาะสมใน 4 ด้าน คือ โดยประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและประโยชน์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า การวางแผนงานกิจการนักเรียน ไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน ด้านส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัยการดำเนินงานเป็นไปได้อย่างยากเนื่องจากมีผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหลายคน และ ฝ่ายผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

* นิสิตปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 พบว่า รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียน โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 ด้วย การวางแผนงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้บริหารร่วมให้คำปรึกษา จัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน ควรมีการสร้างขวัญ และ กำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี ให้การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดีด้านต่างๆ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ทั้ง 9 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

คำสำคัญ: การบริหาร, กิจการนักเรียน, ตามหลักพุทธธรรม

ABSTRACT

This research has 3 objectives, which are 1. to study the conditions of student affairs administration in the Phrapariyattidhamma Schools Department of General Education, Group 4 2. To create a model of student affairs administration according to the Buddhist doctrine for the Buddhist Scripture School Department of General Education, Group 4 3. To assess the student affairs administration model according to the Buddhist doctrine for the Buddhist Scripture School The general education department, group 4, is divided into 3 steps, which are steps 1) Study the conditions of student affairs administration in Phra Pariyadhamma School Department of General Education, Group 4, 15 key informants using the structured interview form And use content analysis. Step 2) Creating a model of student affairs administration according to the Buddhist doctrine for the Buddhist Scripture School Department of General Education, Group 4, 14 key informants / person by group discussion The tools used are Group conversation recording form And use content analysis. Step 3) Evaluate the model of student affairs administration according to the Buddhist doctrine for the Buddhist Scripture School Department of General Education, Group 4, from executives or related parties, amount 15, tools used are An assessment form that asks for appropriateness in 4 areas. Which is by evaluating the correctness, suitability, feasibility, and the statistics used were frequency, percentage.

The results of the research revealed that; 1. The condition of the student affairs administration of the Phrapariyattidhamma School General Education Department Group 4 found that the student affairs planning There are no plans for the operation of student affairs In most cases, the administration plans the student affairs work in one large plan, the annual action plan. Regarding the promotion of student affairs, it was not able to fully operate due to lack of funds for support. In terms of promotion and development for students to have discipline, morality and ethics, it was found that in organizing activities to promote the development of behavior and discipline, the operation is difficult because there are many decision makers and those responsible. Have the power to make

decisions Regarding the operation of the student support system The administrators give importance to the management system to support students continuously.

2. The model of student affairs administration according to the Buddhist doctrine for the Buddhist Scripture School Department of General Education Group 4 found that the form of student affairs administration By using the power of 4 baht by planning the student affairs department Executives providing advice Create a student affairs department plan Morale should be created for students with good behavior Give praise to students for doing good deeds in various ways.

3. The evaluation of the student affairs administration model according to the Dhamma principles for the Buddhist Scripture School The general education department, group 4, all 9 aspects, in general, were in a very good level.

Keywords: Administration, Student Affairs, Buddhish Principles

1. บทนำ

ปัจจุบันโอกาสทางการศึกษาของ เยาวชน ชนในประเทศไทย ได้รับการตอบสนองอย่างกว้างขวาง ทั้งใน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ อุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับมัธยมศึกษาซึ่งถือได้ว่าเป็น การศึกษาระดับกลาง ที่ผู้เกี่ยวข้อง ทางด้านการศึกษา ควรให้ความสนใจมากที่สุด เพราะเป็นการจัด การศึกษา ให้กับเยาวชนซึ่งถือว่าเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาบ้านเมืองในอนาคตต่อไป โดยหน่วยงานที่ต้อง รับผิดชอบต่อการพัฒนาเยาวชนในระดับนี้ก็คือ โรงเรียนมัศึกษานั้นเอง

ทั้งนี้ การดำเนินงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจะต้องประกอบด้วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น งานวิชาการ งานธุรการ และ อื่นๆ ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่างานด้านอื่นๆ คือ งานกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับชาวปัญญา การพัฒนาบุคลิกภาพ และ อุปนิสัยของนักเรียนเนื่องจากสถานการณ์ และ ปัญหาเด็กในสังคมไทยในปัจจุบัน มีความรุนแรง และ วิฤตมากขึ้น สภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลง ตลอดเวลา ค่านิยม และ วัฒนธรรมประเพณีไทยที่ดีงามถูกกลืนเลว ก่อให้เกิดปัญหาสังคมตามมา อาทิ การ ล่วงละเมิดทางเพศ สารเสพติด การทะเลาะวิวาท สื่อลามกอนาจาร การฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545¹ และ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๔๔ ซึ่ง กล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษาโดยตรงที่ต้องตระหนัก และ ให้ความสำคัญในการปรับปรุงแก้ไขในด้าน พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ร่วมกับผู้ปกครอง และ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะผู้รับผิดชอบทุกๆ ระดับของ กระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องรีบเร่งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่ไม่เหมาะสม กับ สภาพของสังคมไทยหรือวางแผนปฏิบัติที่ดีงามถูกต้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย มีกระบวนการในการ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2), หน้า 7.

ปฏิบัติงานทำงานร่วมกับผู้อื่นได้รู้จักรับฟังความคิดเห็นเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ปฏิบัติตนตามวิถีไทยการปฏิรูปการเมืองการปกครอง และระบอบประชาธิปไตยให้เป็นการเมืองที่จะสามารถแก้ปัญหาของสังคมไทยได้อย่างยั่งยืน คิตรีเริ่มสืบสานภูมิปัญญาวัฒนธรรมเปิดโอกาสให้นักเรียน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส² ปัญหาที่พบคือขาดงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ทำให้ครูผู้ดูแลรับผิดชอบต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ เอง ทำให้ครูขาดกำลังใจในการส่งนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดีนั้น มีการสนับสนุนน้อยมาก ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญ และขาดแรงเสริมที่จะทำให้เด็กเรียนทำความดี ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ และไม่มีห้องสภานักเรียนเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินการต่างๆ ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีน้อย โดยเฉพาะการให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานมีการดำเนินการที่น้อยมาก³

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรจะมีรูปแบบ และ นำหลักพุทธธรรมมาใช้ในการบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 โดยมุ่งเน้นในเรื่องของบทบาทของพุทธศาสนาจะมีส่วนช่วยพัฒนา หลักพุทธธรรมให้เกิดขึ้นกับสังคมโลกโดยรวม ทั้งนี้โดยคาดหวังว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4
- 2.2 เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4
- 2.3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมสำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4” โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจาก เอกสาร ตำรา สถิติ รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งใน และ ต่างประเทศ และ การสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์โครงสร้างที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้

² กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544).

³ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4, รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR), 2561.

กำหนดแนวทางระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์เนื้อหา

4. ผลการวิจัย

จากปัญหาที่ต้องการทราบข้อที่ 1 สภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 เป็นอย่างไร และ วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาพการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 สรุปได้ ดังนี้

4.1 การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 เป็นการจัดการศึกษาตามสภาพจริงโดยมีพระภิกษุเป็นผู้อำนวยการจัดการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการกับศาสตร์พระพุทธศาสนาจัดการเรียนการสอนวิชาทางโลก และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าด้วยกัน ผู้เรียนคือพระภิกษุสามเณรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ในแต่ละปีจำนวนผู้เรียนจะลดน้อยลงทุกปี อันเนื่องมาจาก ผู้เข้ามามอบเรียนในพระพุทธานุชาสนน้อยลง และปัญหาการลาสิกขาออกไปเรียนต่อสายสามัญตามโรงเรียนทั่วไป ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต้องหาแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อสร้างฐานที่มั่นคงในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรมีความน่าเชื่อถือ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน “การบริหารกิจการนักเรียน” เป็นอีกงานหนึ่งที่ทุกโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และจะสำเร็จได้ก็ด้วย การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 บางประการจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรทางการบริหารในลักษณะพิเศษกว่างานด้านอื่นๆ เช่น การวางแผนงานกิจการนักเรียน ไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน ด้านส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติ และระเบียบวินัยการดำเนินงานเป็นไปได้ยาก เนื่องจากมีผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหลายคน และฝ่ายผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไม่ต่อเนื่อง และไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันป้องกัน และแก้ไขปัญหาทำให้เกิดปัญหาสารเสพติด และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่ามีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินการต่างๆ การจัดบริการแนะแนว การช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถพิเศษ และต้องใช้เวลาในการเตรียมการดำเนินการ ซึ่งโรงเรียนส่วนมากยังขาดความพร้อมในด้านนี้ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร เช่น บุคลากรหรือครู มีจำนวนน้อย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็จะเป็นตามรายหัวนักเรียนและมักประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน เป็นเหตุให้ครูต้องปฏิบัติงานหลายๆ หน้าที่ไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็ก มีหน้าที่สอนเต็มทั้งวัน ไม่มีเวลาให้กับการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ และ โรงเรียนขนาดเล็ก มีทรัพยากรจำกัดไม่มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นจำนวนนักเรียนก็น้อยจนเป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ

4.2 รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ดังนี้

4.2.1 ด้านงานวางแผนงานกิจการนักเรียน ด้านฉันทะ 1) ควรวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน 2) ควรจัดประชุมคณะกรรมการบริหารฝ่ายอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง ตามหลักวิธียะ 1) ควรจัดทำระเบียบ และ แนวปฏิบัติงาน 2) ควรจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา ตามหลักจิตตะ 1) ควรกำกับติดตามการดำเนินงาน 2) ควรประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงาน/ โครงการ/กิจกรรมตามหลัก วิมังสา 1) ควรสรุปรายงานผู้บริหารตามสายบังคับบัญชา 2) ควรพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานกิจการนักเรียน

4.2.2 ด้านงานบริหารงานกิจการนักเรียน ตามหลักฉันทะ 1) ผู้บริหารควรร่วมให้คำปรึกษา 2) ควรรวบรวมจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน 3) ควรประสานงานกับบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ตามหลักวิธียะ 1) ควรจัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน 2) ควรจัดทำเอกสารเกี่ยวกับแผนภูมิสายงาน ตามหลักจิตตะ 1) กำหนดนโยบายให้ตรงกับเกณฑ์การประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 2) ควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารกิจการนักเรียน ตามหลักวิมังสา 1) ควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานกิจการนักเรียน 2) ควรติดตาม สรุป ประเมินผลและรายงานการดำเนินงาน

4.2.3 ด้านงานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ตามหลักฉันทะ 1) ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในด้านวิชาการและด้านกิจกรรม 2) ควรปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก ดูแล ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ตามหลักวิธียะ 1) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม/ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม 2) ควรจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศเพื่อแสดงออกถึงความรักความผูกพันระหว่างครูและนักเรียน 3) ควรจัดโครงการคุณธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทุกระดับชั้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามหลักจิตตะ 1) ควรให้การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดีด้านต่างๆ เช่น การให้เกียรติ บัณฑิต 2. ควรมีการสร้างขวัญ และกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี ตามหลัก วิมังสา 1) ควรมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

4.2.4 ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แนวทาง/ วิธีการตามหลักฉันทะ 1) ควรจัดประชุมครู เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ควรจัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายการกรณี 3) ควรวางแผนการดำเนินงานจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) ควรเตรียมเอกสารประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักวิธียะ 1) ควรดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริม ป้องกัน ปัญหา และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านความสามารถ ด้านสุขภาพหรืออื่นๆ 2) ควรดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกัน และแก้ปัญหา การส่งต่อ 3) ควรออกคำสั่งคณะทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักจิตตะ 1) ควรติดตามกำกับกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา 2) ควรประสานงานดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับหัวหน้าระดับ 3) ควรประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักวิมังสา 1) ควรสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ควรบันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และ ประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

4.2.5 ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ตามหลักฉันทะ 1) ควรประสานกับครูของโรงเรียน/ ฝ่ายต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรม 2) ควรให้โอกาสครู นักเรียน แสดงความคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนตามหลักวิธียะ 1) ควรจัดทำเอกสารชี้แจง เผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยโรงเรียน 2) ควรจัดให้มี

การเลือกตั้งคณะกรรมการนักเรียนปีละ 1 ครั้ง 3) ควรจัดทำคู่มือคณะกรรมการสถานศึกษา ตามหลักจิตตะ 1) ควรส่งเสริมให้นักเรียนจัดกิจกรรมเพื่อแสดงออกในด้านประชาธิปไตย 2) ควรสนับสนุนส่งเสริมให้มีบรรยากาศของประชาธิปไตยในโรงเรียนอย่างเด่นชัด ตามหลักวิมังสา 1) ควรติดตามประเมินผล และ รายงานผลให้ผู้บริหารทราบ

4.2.6 ด้านงานหัวหน้าระดับ ตามหลักจิตตะ 1) ควรร่วมกิจกรรมหน้าไหว้พระสวดมนต์ก่อน เข้าเรียนกับนักเรียน เพื่อตรวจสอบการมาเรียน และ ดูแลนักเรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ในแต่ละวัน 2) ควรมีหลักฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ ตารางเรียนรวมห้องเรียน พร้อมชื่ออาจารย์ผู้สอนของนักเรียน ทุกคนปฏิทินของสถานศึกษา คู่มือนักเรียน เพื่อติดตามการเข้าเรียนของนักเรียนตามหลักวิธี 1) ควรมี กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมทัศนศึกษา หรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น 2) ควรมีการติดต่อกับผู้ปกครอง และ รายงานความประพฤติ สุขภาพ การเรียน และอื่นๆ ให้ผู้ปกครองทราบ เป็นประจำ ตามหลัก จิตตะ 1) ควรปรึกษาทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขเมื่อมีปัญหา หรือ หาทาง ป้องกันก่อนเกิดปัญหา 2) มีควรการพบปะกับนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบรูปแบบต่างๆ ตามความ เหมาะสม ตามหลักวิมังสา 1) ควรมีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนหรือหนีเรียนทันที 2) ควรมีการจัดทำแฟ้ม ประวัตินักเรียนในความรับผิดชอบทุกคน

4.2.7 ด้านงานคณะกรรมการนักเรียน ตามหลักจิตตะ 1) ควรมีการพิจารณาลงโทษนักเรียน ที่กระทำผิด ตามระเบียบของทางสถานศึกษา 2) ควรเสนอทลงโทษตามลำดับขั้นรายงานบังคับบัญชาตาม หลักวิธี 1) ควรจัดทำแผนงานโครงการด้านคณะกรรมการนักเรียน และโครงการปรับแก้พฤติกรรมนักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน 2) มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำสถิติการกระทำผิดของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน ตามหลักจิต ตะ 1) ควรมีการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม ความประพฤตินักเรียนทั้งใน และนอกโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ ตามหลักวิมังสา 1) ควรจัดทำรายงานการประเมินภาพรวมของงานระเบียบวินัยนักเรียน 2) ควรมีการรายงาน ผลการปฏิบัติงาน 3) ควรเสนอให้ผู้บริหารได้รับทราบ

4.2.8 ด้านงานป้องกันสารเสพติด ตามหลักจิตตะ 1) ควรมีการจัดทำสถิติข้อมูลนักเรียนที่มี พฤติกรรมเกี่ยวข้องกับสารเสพติดชนิดต่างๆ 2) ควรมีการวางแผน สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง 3) ควรมีการ ดำเนินการอบรมนักเรียนกลุ่มเสี่ยงตามหลักวิธี 1) ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ 2) ควรมีการตรวจค้นหาสารเสพติด และ สิ่งผิดกฎหมาย สุ่มตรวจปัสสาวะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตาม หลักจิตตะ 1) ควรมีการให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ควรมีการประสานงานกับครูประจำชั้น และ ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ตามหลักวิมังสา 1) ควรมีการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานให้ ผู้บังคับบัญชาทราบ

4.2.9 ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ตามหลักจิตตะ 1) การจัดกิจกรรม นักเรียนแต่ละครั้ง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนแน่นอน 2) การจัดกิจกรรมนักเรียนเสร็จแล้ว มีการ ประเมิน ก่อน ระหว่าง และ หลังการจัดกิจกรรม ตามหลักวิธี 1) การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน ควรจะ ประเมินทุกด้าน เช่น ด้านวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน การจัดอุปกรณ์ ระยะเวลาที่จัด สถานที่ 2) การ ประเมินผลกิจกรรมมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม ตามหลักจิตตะ 1) ผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง และ มีส่วนได้เสีย ร่วมประเมินผลการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 2) มี การประเมินผลกิจกรรมนักเรียนเมื่อสิ้นภาคเรียน และ สิ้นปีการศึกษา ตามหลักวิมังสา 1) เมื่อประเมินผลเสร็จ

แล้ว ควรมีการบันทึกผลการประเมินไว้เป็น หลักฐาน และ แจ้งให้สมาชิกทั้งหมดได้รับทราบ 2) นำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป

4.3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและมีประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกตามรายข้อพบว่า ผลการประเมินรายด้าน รายรูปแบบเกี่ยวกับมีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและมีประโยชน์ ดังนี้

4.3.1 งานวางแผนงานกิจการนักเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.2 งานบริหารงานกิจการนักเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.3 งานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.4 งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และ ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.5 งานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.6 งานหัวหน้าระดับ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.7 งานคณะกรรมการนักเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.8 งานป้องกันสารเสพติด ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และ ประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

4.3.9 งานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และประโยชน์ ค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับดีมาก

5. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารตามหลักหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมโรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 เป็นการจัดการศึกษาตามสภาพจริงโดยมีพระภิกษุเป็นผู้มีอำนาจบริหารจัดการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานบูรณาการกับศาสตร์พระพุทธศาสนาจัดการเรียนการสอนวิชาทางโลก และหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้าด้วยกัน ผู้เรียนคือพระภิกษุสามเณรเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ในแต่ละปีจำนวนผู้เรียนจะลดน้อยลงทุกปีอันเนื่องมาจากผู้เข้ามาบวชเรียนในพระพุทธศาสนาอันน้อยลง และปัญหาการลา

ศึกษาออกไปเรียนต่อสายสามัญตามโรงเรียนทั่วไป ดังนั้น โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาต้องหาแนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อสร้างฐานที่มั่นคงในการบริหารจัดการ และการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กรมีความน่าเชื่อถือ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน “การบริหารกิจการนักเรียน” เป็นอีกงานหนึ่งที่ทุกโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และ จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 บางประการจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรทางการบริหารในลักษณะพิเศษกว่างานด้านอื่นๆ เช่น การวางแผนงานกิจการนักเรียน ไม่มีแผนในการดำเนินงานด้านงานกิจการนักเรียน ส่วนใหญ่แล้วบริหารจะวางแผนงานกิจการนักเรียนในแผนใหญ่แผนเดียวคือแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่เนื่องจากขาดงบประมาณในการสนับสนุน ด้านส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยการดำเนินงานเป็นไปได้อย่างยากเนื่องจากมีผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจหลายคน และฝ่ายผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างไม่ต่อเนื่อง และไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยกันป้องกันและแก้ไขปัญหาก็ทำให้เกิดปัญหาสารเสพติด และด้านการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอเพื่อใช้ในการวางแผนดำเนินการต่างๆ การจัดบริการแนะแนว การช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลน การติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนจะต้องอาศัยบุคลากรที่มีประสบการณ์และมีความรู้ความสามารถพิเศษ และต้องใช้เวลาในการเตรียมการดำเนินการ ซึ่งโรงเรียนส่วนมากยังขาดความพร้อมในด้านนี้ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร เช่น บุคลากรหรือครู มีจำนวนน้อย งบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็จะเป็นตามรายหัวนักเรียนและมักประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียน เป็นเหตุให้ครูต้องปฏิบัติงานหลายๆ หน้าที่ไปพร้อมๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโรงเรียนขนาดเล็กมีหน้าที่สอนเต็มทั้งวัน ไม่มีเวลาให้กับการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ และโรงเรียนขนาดเล็ก มีทรัพยากรจำกัดไม่มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นจำนวนนักเรียนก็น้อยจนเป็นปัญหาในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ว่าที่ร้อยโทสำราญ ชูแก้ว⁴ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ องค์ประกอบที่ 1 คือ กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การนำปฏิบัติ และการควบคุม การปฏิบัติ องค์ประกอบที่ 2 คือ คุณธรรมจริยธรรมด้านวินัย 5 ประการ คือ การมีวินัยในตนเอง การรักษาและเสริมสร้างวินัย การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีความสามัคคีและมีน้ำใจ องค์ประกอบหลักที่ 3 คือ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มี 14 กิจกรรม ซึ่งการดำเนินการจัดกิจกรรมทั้ง 14 กิจกรรมที่จะต้องดำเนินการตามกระบวนการบริหารที่เป็นองค์ประกอบที่ 1 2. ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า ผู้ประเมินมี

⁴ สำราญ ชูแก้ว, รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล, วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557), บทคัดย่อ

ความเห็นว่ารูปแบบมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง ทั้งในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 ด้านงานวางแผนงานกิจการนักเรียน มีการวางแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติงาน กำกับ ติดตามการดำเนินงาน ประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงาน/ โครงการ/ กิจกรรม พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานกิจการนักเรียน ด้านงานบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารร่วมให้คำปรึกษา จัดทำแผนงานฝ่ายกิจการนักเรียน กำหนดนโยบายให้ตรงกับเกณฑ์การประเมินมาตรฐานประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรที่เกี่ยวกับงานบริหารกิจการนักเรียน เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรมงานกิจการนักเรียน ติดตาม สรุป ประเมินผลและรายงานการดำเนินงาน ด้านงานส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียนที่มีความประพฤติดี ให้การยกย่องชมเชยนักเรียนที่ทำความดีด้านต่างๆ เช่น การให้เกียรติบัตร ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึก ดูแล ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ จัดกิจกรรมส่งเสริม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม/ความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ด้านงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดประชุมครู เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประสานงานดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับหัวหน้าระดับออกคำสั่งคณะทำงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริม ป้องกันปัญหาและการ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาด้านความสามารถ ด้านสุขภาพหรืออื่นๆ ด้านงานส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน มีการจัดทำเอกสารชี้แจง เผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยโรงเรียน ประสานกับครูของโรงเรียน/ ฝ่ายต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรม ให้โอกาสครู นักเรียน แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน ด้านงานหัวหน้าระดับ ร่วมกิจกรรมหน้าไหว้พระสวดมนต์ก่อนเข้าเรียนกับนักเรียน มีกิจกรรมโฮมรูม มีการติดต่อกับผู้ปกครองและ รายงานความประพฤติ สุขภาพ การเรียน และอื่นๆ มีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนหรือหนีเรียนทันที มี หลักฐานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ ตารางเรียนรวมห้องเรียน พร้อมชื่ออาจารย์ผู้สอนของนักเรียนทุกคน ด้านงานคณะกรรมการนักเรียน มีการควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม ความประพฤตินักเรียนทั้งใน และ นอก โรงเรียน มีการพิจารณาลงโทษนักเรียนที่กระทำความผิด ตามระเบียบของทางสถานศึกษา จัดทำรายงานการ ประเมินภาพรวมของงานระเบียบวินัยนักเรียน ด้านงานป้องกันสารเสพติด มีการประสานงานกับครูประจำชั้น และผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีการวางแผน สร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง มีการดำเนินการอบรมนักเรียน กลุ่มเสี่ยง จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ด้านงานประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนเสร็จแล้ว มี การประเมิน ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรม การประเมินผลกิจกรรมนักเรียน ควรจะประเมินทุกด้าน เช่น ด้านวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน การจัดอุปกรณ์ ระยะเวลาที่จัด สถานที่ การประเมินผลกิจกรรมมี การใช้เครื่องมือที่หลากหลาย มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัย ของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล⁵ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์ ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์ดีตามความคิดเห็นของบุคลากร

⁵ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล, การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์, สารนิพนธ์ ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556).

โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้านแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน 3. แนวทางในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญราษฎร์ 1) ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน ให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำมือครูและคู่มือนักเรียน 2) ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนในการจัดกิจกรรมต่างๆ 3) ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ให้กำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการบันทึกรวบรวมเกียรติประวัติของนักเรียนให้ชัดเจน 4) ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษาดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น 5) ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ให้มีการจัดทำคู่มือชี้แจงเผยแพร่หลักประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากขึ้น

5.3 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารตามหลักหลักพุทธธรรม โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติและมีประโยชน์ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผลการจัดทำรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารตามหลักหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4 โดยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียน เอกสารพระไตรปิฎก และขณะเดียวกัน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 รูป ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิล้วนแล้วแต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์หลายด้านทั้งในรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยได้ส่งเคราะห์สรุป เอกสารและจากการสัมภาษณ์ นำแนวคิดจากการสนทนากลุ่มมาสังเคราะห์รวมเป็นรูปแบบและหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้ส่งไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 รูป ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านรูปแบบการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ทำการประเมินรูปแบบ ผลการประเมินจึงออกมาอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมาลินี เกศนาร⁶ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 อยู่ในระดับดี มากทั้งในภาพรวมและรายด้าน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.1.1 รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียน ควรมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น ตามหลักพุทธธรรมที่นำมาปฏิบัติ

⁶ สมาลินี เกศนาร, การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42, วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556), บทคัดย่อ

6.1.2 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรนำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียน โดยนำพุทธธรรมมาบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรม

6.1.3 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรสร้างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียน ที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ครู และนักเรียน โดยจัดทำรูปแบบบูรณาการหลักพุทธธรรม

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม ๔ ผู้บริหาร ควรนำผลการวิจัยนี้ไปดำเนินการต่อไป

6.2.1 รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 4 คือมุ่งพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมให้ผู้บริหาร ได้นำไปบริหารจัดการที่เป็นประโยชน์

6.2.2 รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 4 นำการรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนมาดำเนินการพัฒนาการบริหารงาน ทั้งหมด

6.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัยได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ควรศึกษาและวิจัยครั้งต่อไปในอนาคตเพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษาทาง และ ประโยชน์ทางการบริหารโรงเรียนในอันที่จะได้องค์ความรู้และข้อยืนยันที่กว้างขวางและชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

6.3.1 ควรพัฒนารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มอื่นเปรียบเทียบกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 4

6.3.2 ควรศึกษารูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มอื่นกับรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนในหน่วยงานทางการศึกษาอื่น

7. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่

2). หน้า 7.

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 4. รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). 2561.

วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายนบุญมีรังสฤษฎ์. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556

สมาลีณี เกศธนากร. การบริหารงานกิจการนักเรียนตามหลักธรรมาภิบาลเชิงพุทธของบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556

สำราญ ชูแก้ว. รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 42 จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557